http://www.rtmnuonline.com

Bachelor of Science (B.Sc.) Semester—II Examination

SANSKRIT

Paper—2

Other Compulsory Language

समयः—होरात्रयम्] [पूर्णाङ्काः—60

सूचना :— विशेषनिर्देशाभावे उत्तराणि स्वीकृतभाषाया लिखत।

1. कलिविडम्बनम् इति पाठस्य आधारेण कलियुगस्य वैशिष्ट्यानि स्पष्टीकुरुत।

अथवा

रामभरतयोः संवादं स्वशब्दैः लिखत। 12

2. सारांशं लिखत :

मम भारतं विजयते

अथवा

उपदेशामृतं पत्रम्। 12

3. (अ) अनुवादं कुरुत :

धत्ते भरं कुसुमपत्रफलावलीनां
धर्मव्यथां वहति शीतभवां रुजं च।
यो देहमर्पयति चान्यसुखस्य हेतोः
तस्मै वदान्यगुरवे तखे नमोऽस्तु।।

अथवा

कर्णस्त्वचं शिबिर्मासं जीवं जीमूतवाहनः
ददौ दधीचिरस्थीनि नास्त्यदेयं महात्मनाम्।।
स धन्यो विपदि स्वरूपं यो न मुञ्चति।
त्यजत्यर्ककरैस्तप्तं हिमो देहं न शीतताम्।। 6

(ब) निम्नलिखितं पद्यं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि **संस्कृतेन** लिखत :

विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं
विद्या भोगकरी यशःसुखकरी विद्या गुरुणां गुरुः।
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परं दैवतं
विद्या राजसु पूजिता न तु धनं विद्याविहीनः पशुः।।

(i) नरस्य अधिकं रूपं किम् ?

(ii) विद्या बन्धुजन इव कदा साहाय्यं करोति ?

(iii) गुरुणां गुरुः कः ?

(iv) विद्या कीदृशं दैवतम् ?

(v) राजसु किं न पूजितम् ?

(vi) कीदृशः मनुष्यः पशुतुल्यः ? 6

http://www.rtmnuonline.com http://www.rtmnuonline.com

4. टिप्पणीद्वयं लिखत :

(i) भर्तृहरिः

(ii) डॉ. श्री. भा. वर्णेकरः

(iii) श्रीहर्षः

(iv) शूद्रकः। 12

5. ससंदर्भं स्पष्टीकरणं लिखत :

(अ) (i) शरद्घनं नार्दति चातकोऽपि।

अथवा

बालं भव्यं तिलककुलजं लोकमान्य नमामि। 3

(ब) (ii) वेदाङ्गपूतगात्रं मम भारतं विजयते।

अथवा

शिरः पश्यामि भासस्य न गात्रम् इति सोऽब्रवीत्। 3

(क) अनुरूपं योजयत :

पाठः	**मूलग्रन्थः**
(i) चित्तैकाग्रयम्	(i) रघुवंशम्
(ii) मम भारतं विजयते	(ii) महाभारतम्
(iii) कौत्सस्य गुर्वर्थप्राप्तिः	(iii) जय भारतभूमे

3

(ड) अनुरूपं योजयत :

रचना	**रचनाकारः**
(i) नीतिशतकम्	(i) शूद्रकः
(ii) मृच्छकटिकम्	(ii) डॉ. वर्णेकरः
(iii) शिवराज्योदयम्	(iii) भर्तृहरिः

3

http://www.rtmnuonline.com